

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра новітньої історії України**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Заслушник декана
з науково-педагогічної та
навчальної роботи**

« 23 » 12 20 23 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА
для здобувачів вищої освіти**

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітньо-наукова програма:
вид практики

**03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
другий (магістерський)
Сходознавство
виробнича**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	9
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диференційований залік

Викладач: **ТОПОЛЬНИЦЬКА Юлія Андріївна**, кандидат історичних наук, асистент кафедри новітньої історії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробники: ЧЕРЕВИЧНИЙ Геннадій Семенович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри новітньої історії України;
ТОПОЛЬНИЦЬКА Юлія Андріївна, кандидат історичних наук, асистент
кафедри новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри новітньої історії України

_____ (Андрій ПИЖИК)

Протокол № 5 від «21» 12 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 3 від «22» 12 2023 р.

Голова науково-методичної комісії (Наталія ТЕРЕС)

ВСТУП

1. Мета практики – формування у здобувачів вищої освіти історичного факультету професійного мислення та компетентностей викладача історичних дисциплін; створення цілісного уявлення про різноманітні форми, методи, методики та технології викладання історичних дисциплін у вищій школі; набуття практичних навичок проведення семінарських занять у закладах вищої освіти.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

2.1. *Знати*: категоріально-понятійний апарат, різноманітні концепції думок та погляди, що існують в сучасній методиці викладання історії у вищій школі.

2.2. *Вміти*: реалізувати на практиці моделі проведення аудиторних та позааудиторних освітніх заходів.

2.3. *Володіти*: прийомами й методами забезпечення реалізації освітнього процесу закладу вищої освіти згідно нормативних документів.

3. Анотація:

Асистентська практика є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу. У відповідності з навчальним планом здобувачі вищої освіти історичного факультету другого (магістерського) рівня проходять асистентську практику у четвертому семестрі. Проходження практики є логічним продовженням теоретичного курсу «Методика викладання історії у вищій школі». Практика відбувається на базі кафедр історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та під керівництвом викладачів факультету. Асистентська практика забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, сприяє формуванню професійних компетентностей викладача. Тривалість практики – 30 днів.

4. Завдання (навчальні цілі): закріплення та поглиблення теоретичних знань, конкретизація змісту основних понять, ідей та закономірностей методики викладання історії у вищій школі. Формування професійних компетенцій, зокрема – навичок та умінь, необхідних для організації та проведення навчальних занять з історичних дисциплін у ЗВО на високому науково-методичному рівні. Магістрант повинен *засвоїти* прийоми й методи педагогічної майстерності; створити цілісне уявлення про різноманітні форми, методи й методики викладання історичних дисциплін, *вміти* орієнтуватися у методичному середовищі історичної науки, бути здатним брати участь у діалозі з питань методики викладання історичних дисциплін; отримати практичний досвід проведення семінарських занять з історичних дисциплін для студентів ЗВО; здобути досвід роботи, що необхідний для присвоєння професійної кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти».

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання(за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати термінологічно-понятійний апарат методики викладання історії	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 1	5%
1.2	Знати основні види навчальних занять	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 2	5%
1.3	Знати форми й методи позааудиторної роботи	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 3	5%
1.4	Знати критерії оцінювання пізнавальної діяльності студента	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 4	5%
1.5	Знати основні методи проведення семінарських занять	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 5	5%
1.6	Знати методику підготовки до проведення семінарських занять	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 6	5%
2.1	Вміти реалізувати на практиці особливості кредитно-модульної системи навчання	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 1	5%
2.2	Вміти організувати та проводити індивідуальні та групові консультації	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 2	5%
2.3	Вміти організувати самостійну роботу студентів ЗВО	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 3	5%
2.4	Вміти проводити семінарські заняття для студентів закладу вищої освіти	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 4	5%
2.5	Вміти застосовувати різні методичні прийоми на семінарському занятті	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 5	5%
4.1	Самостійно підготувати семінарські заняття відповідно до робочої програми дисципліни	Практичне заняття	Індивідуальне завдання 6	5%
4.2	Підготовка звітної документації з практики		Звітна документація	20%
4.3	Захист звіту з практики		Звіт	20%

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

– семестрове оцінювання:

1. Індивідуальне завдання 1: РН 1.1, 2.1 – 10 балів/6 балів*
2. Індивідуальне завдання 2: РН 1.1, 2.2 – 10 балів/6 балів*
3. Індивідуальне завдання 3: РН 1.3, 2.3 – 10 балів/6 балів*
4. Індивідуальне завдання 4: РН 1.4, 2.4 – 10 балів/6 балів*
5. Індивідуальне завдання 5: РН 1.5, 1.6 – 10 балів/6 балів*
6. Індивідуальне завдання 6: РН 1.6, 4.1 – 10 балів/6 балів*
7. Оцінювання звітної документації: РН 4.2 – 20 балів/12 балів*

– підсумкове оцінювання: захист звіту РН 4.3 – 20 балів/12 балів*

* Максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

7.2. Організація оцінювання:

Практика поділена на 3 частини.

Частина 1 включає набуття практичних навичок викладацької роботи.

Частина 2 включає набуття навичок ведення звітної документації.

Частина 3 – захист звіту.

Оцінювання успішності студента здійснюється у двох формах:

- поточний контроль (оцінка виконання індивідуальних завдань);
- підсумковий контроль (оцінка звітної документації про проходження практики та захист звіту).

За результатами проходження практики здобувачем освіти складається звітна документація про проходження практики (звіт про проходження асистентської практики, рецензія на семінарське заняття проведене іншим здобувачем освіти, методична розробка семінарського заняття). Керівник практики надає письмову характеристику на здобувача освіти за результатами проходження практики, в якій оцінює проведення семінарських занять студентом, якість, повноту та оформлення звітної документації і пропонує поставити бал за виконання індивідуальних завдань практикантом.

Захист практики відбувається перед комісією. Під час захисту звіту практикант отримує 2 запитання, що стосуються проходження асистентської практики і змісту звіту. Кожне питання оцінюється у 10 балів. Магістрант, який надав повну відповідь на ці питання, додає у свій актив отриману суму балів, що додається до балів, набраних ним за результатами поточного контролю.

Результати проходження практики оцінюються за 100-бальною шкалою.

<i>Частина 1</i> Підготовка та проведення семінарських занять, набуття навичок роботи викладача ЗВО	<i>Частина 2</i> Складання звітної документації про проходження практики	<i>Частина 3</i> Захист звіту
60 залікових балів (максимум)	20 залікових балів (максимум)	20 балів (максимум)
36 залікових балів (мінімум)	12 залікових балів (мінімум)	12 балів (мінімум)

Умовою допуску до захисту звіту є отримання магістрантом під час поточного оцінювання практики не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є підготовка звітної документації, передбаченою робочою програмою практики

та захист звіту перед комісією. Рекомендований мінімум для допуску до захисту звіту – 48 балів.

При простому розрахунку отримуємо:

	Кількість балів за проходження практики	Захист звіту	Підсумкова оцінка
Рекомендований мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

У випадку відсутності студента з поважних причин, відпрацювання та проходження практики здійснюється за індивідуальним графіком.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура практики

№ п/п	Вид робіт	Кількість годин
Частина 1. Підготовка та проведення семінарських занять, набуття навичок роботи викладача ЗВО		
1	Процес навчання історії та його закономірності. Ознайомлення з організацією освітньої та науково-дослідницької діяльності кафедри	20
2	Ознайомлення з основними нормативними документами, що регулюють організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, навчальними планами, робочими програмами дисциплін, які викладаються кафедрою	30
3	Ознайомлення з методичним забезпеченням дисциплін, які викладаються кафедрою	20
4	Ознайомлення з методика організації та проведення семінарських занять з історичних дисциплін.	20
5	Ознайомлення з організацією самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.	30
6	Діагностика навчання історії. Ознайомлення з системою та критеріями оцінювання.	30
7	Відвідування занять, що проводять викладачі та студенти практиканти з метою вивчення педагогічного досвіду, форм, методів та прийомів, які застосовуються на семінарських заняттях	30
8	Підготовка опорних планів-конспектів семінарських занять.	40
9	Проведення семінарських занять	20
Частина 2. Складання звіту про проходження практики.		28
Частина 3. Захист звіту.		2
Всього:		270

Загальний обсяг: 270 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. Чинний, редакція від 12.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>; <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Купріянов О.В. Основи дистанційного навчання : навч. посіб. / О. В. Купріянов; Укр. інж.-пед. акад. – Харків: Друкарня «Мадрид», 2020. 91 с. URL : https://do.uipa.edu.ua/pluginfile.php/141036/mod_resource/content/1/Купріянов_Основи%20дистанційного%20навчання.pdf.

3. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с. URL: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navc

[h.pdf](#).

4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / *В.П. Головенкін*; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf.

5. *Нагаєв В.* Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.

6. *Ортинський В.* Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

7. *Пижик А.М., Черевичний Г.С.* Методичні рекомендації студентам історичного факультету під час проходження педагогічної практики. Навчальний посібник. Київ: Науковий світ, 2006. 51 с.

8. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 11 квітня 2022 р. http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf.

9. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / *В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська*; за ред. *В.М. Кухаренка*. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с.

10. *Теслюк В.М.* Формування педагогічної майстерності майбутнього викладача: теоретико-методичний аспект: монографія. Київ: Вид-во «Ліра-К», 2020. 260 с.

Додаткові:

1. Болонський процес: нормативно-правові документи / Укл. *З.І. Тимошенко, І.Г. Оніщенко, А.М. Греков, Ю.І. Палеха*. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2006. 102 с.

2. *Васянович Г.П.* Педагогічна етика: Навч. посіб. – Київ: Академвидав, 2011. 248 с.

3. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / *В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко* та ін. Київ: Знання, 2005. 327 с.

4. *Дичківська І.М.* Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. – Київ: Академвидав, 2012. 352 с.

5. *Левітас Ф.Л., Салата О.О.* Методика викладання історії: посібник учителя. Харків: Основа, 2006. 112 с.

6. *Горохівський П.І.* Вивчення курсу «Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі». Умань: ПП Жовтий О.О., 2013. 256 с.

7. *Желіба О.В.* Сучасні інформаційні технології при викладанні фахових дисциплін (історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін): навч.-метод. посіб. для студентів-істориків. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 29 с.

8. *Желіба О.В.* Методика навчання історичних дисциплін у вищій школі: навч.-метод. посіб. для магістрів. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2013. 36 с.

9. *Жорнова О., Жорнова О.* Організаційно-методичні засади викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ф-т психології, Каф. педагогіки, 2011. 127 с.

10. *Лисенко В., Зазимко Д., Кліх Л.* Валідні тести як метод контролю якості професійної підготовки фахівців у ВНЗ // Вища освіта України. 2012. № 2.

11. *Мороз Л.В.* Організаційно-педагогічні умови формування готовності викладачів до виховної роботи у вищих навчальних закладах (формувальний експеримент) // Проблеми освіти: наук. збірник. Київ, 2007. Вип. 53.

12. *Петрук В.А.* Інноваційні технології формування навиків педагогічної діяльності у майбутніх викладачів вищих навчальних закладів // Проблеми освіти: наук. збірник. Київ, 2008. Вип. 55.

13. *Романова Г.М.* Застосування типологічного підходу у процесі психолого-педагогічної підготовки викладачів // Проблеми освіти: наук. збірник. Київ, 2008. Вип. 56.

14. *Січкаренко Г.Г.* Молоді викладачі вищих навчальних закладів України: професійний потенціал // Проблеми освіти: наук. збірник. Київ, 2008. Вип. 55.
15. *Фіцула М.М.* Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. для педагогічних вузів. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005. 168 с.
16. *Хорєв І.О.* Про наукове обґрунтування змісту педагогічної професіоналізації викладача вищого навчального закладу // Проблеми освіти: Науковий збірник. Київ, 2007. Вип. 50.
17. *Cherevychnyi G.S., Rostoka M.L.* The Image of an Ukrainian Lecturer at the Turn of the 20th-21st Centuries: Experience Historical of the Beginning of the Transformation of the Educational System / World Science. Warsaw: RS Global Sp. z O.O. (Scientific Educational Center, Poland). Vol. 2, № 1 (53), 2020, – P. 34-39. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/31012020/6902 . In: RS Global, Index Copernicus, Academia.edu, Cite Factor, Google Scholar, Biblioteka Narodova.
18. *Cherevychnyi G.S.* et al. Philosophy of a Transdisciplinary Approach in Designing an Open Information and Educational Environment of Institutions of Higher Education / Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala. 13 (3). 2021. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/466>. In: Web of Science.
19. *Cherevychnyi G.S.* et al. Students' Readiness to Distance Learning: Results of Research in the Institutions of Higher Education. Lecture Notes in Networks and Systemsthis. 389 LNNS. 2022. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-93904-5_43. In: Scopus, Web of Science, Springer, Cham.

10. Додаткові ресурси:

<http://novitukr.history.knu.ua/> - кафедра новітньої історії України